

Куч-адолатда

Адл ила олам юзин обод қил

2020 йил
17 июль,
жума
№ 23 (796)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

http://www.sud.uz

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

ЕТАКЧИ САНОАТ ТАРМОҚЛАРИДАГИ ЛОЙИХАЛАР ТАҚДИМОТИ ЎТКАЗИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 16 июль куни видеоалоқа орқали нефть-газ кимёси, электр техникаси ва фармацевтика саноатидаги янги лойиҳалар тақдимоти ҳамда ушбу тармоқларни ривожлантириш ишлари бўйича ҳисоботлар билан танишди.

Бутун дунёни қамраб олган пандемия жаҳон иқтисодиётига жиддий салбий таъсир кўрсатаётган бугунги шароитда мамлакатимизда саноатни барқарор ривожлантириш ишлари изчил давом эттирилмоқда. Давлатимиз хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаб, уларни монетизация қилиш йўлидан бормоқда. Яъни, импорт ўрнини босувчи ва экспортбоп тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариб, иқтисодий самарадорликни ошириш чоралари кўришмоқда.

Тақдимотда нефть ва газ кимёси тармоғидаги ана шундай янги лойиҳалар бўйича маълумот берилди.

Ўтган йили 28 декабрда "Навоийазот" акциядорлик жамиятида Поливинилхлорид, каустик сода ва метанол ишлаб чиқариш мажмуаси ишга туширилган эди. Бугунги кунда унинг 2-босқичи лойиҳалаштирилмоқда. Ушбу лойиҳа кўлдан кўлга ўтди. Бу мажмуа йилда 440 миллион доллар атрофида бўлиши мўлжалланяпти. 650 киши иш билан таъминланадиган, йилига 132 миллион долларлик маҳсулот тайёрланадиган режалаштирилган. Шунингдек, замонавий технологиялар ўрнатилиши натижасида катта ҳажмдаги табиий газ тежалди.

25 миллион долларлик навбатдаги лойиҳа водород пероксида ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Тозалаш-дезинфекциялаш хусусиятига эга бу модда фармацевтика, тиббиёт, тўқимачилик ва маиший ҳаётда кенг қўлланади. Лойиҳа натижасида 50 та иш ўрни яратилиб, йилига қарий 20 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

ди. Ушбу корхона 2021 йил сентябрда Навоий вилоятида ишга тушириш режалаштирилган.

"Навоийазот" АЖДа қиймати 18 миллион доллардан зиёд бўлган яна бир лойиҳа — карбамид формальдегид концентрати ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Жорий йил март ойида мазкур корхона қурилиши бошланган, уни келгуси йил мартда фойдаланишга топшириш мўлжалланган. Бу ерда йилига 9 миллион долларлик импорт ўрнини босувчи товарлар ишлаб чиқарилиб, 1 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинади, 50 та иш жойи очилади.

Қиймати 12 миллион доллар бўлган карбоксиметилцеллюлоза асосида реagenтлар ишлаб чиқариш лойиҳаси қурилиш, бурғилаш, озик-овқат саноати ва тиббиёт учун муҳим аҳамиятга эга. Шу йил март ойида Ҳуқуқи Чирчик туманида унинг биринчи босқичи ишга туширилган. 2023 йилгача барча таъбир босқич амалга оширилган, импорт ўрнини босувчи 9 миллион долларлик, экспортга йўналтириладиган 13 миллион долларлик маҳсулот тайёрланади. 100 та иш ўрни ташкил этилади.

Кўпikli полипропилен ишлаб чиқариш лойиҳасининг қиймати 5 миллион доллар бўлиб, унинг натижасида 40 та иш ўрни яратилади, 8 турдаги янги маҳсулот ўзлаштирилади. Бу маҳсулотлар иссиқлик сақловчи қутилар, хавфсизлик шлемлари, автомобиль ўриндиқлари, ўйинчоқлар ва бошқа буюмлар тайёрлашда қўл келади. Ушбу корхона 2021 йил августда Тошкент шаҳрининг Яшнобод туманида ишга тушириш режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбари мазкур лойиҳалар тақдимоти билан танишиб, уларни жадаллаштириш ва сифатли амалга ошириш бўйича кўрсатмалар берди.

Тизимдаги ишларни давом эттириб, қурилиш, автомобилсозлик, фармацев-

тика соҳаларида талаб юқори синтетик толалар, полиэфир смола, полимерлар, ароматик углеводородлар ишлаб чиқариш йўлга қўйиш юзасидан топшириқлар берилди.

Йиғилишда "Ўзбекнефтгаз" акциядорлик жамиятининг биринчи ярим йилликдаги фаолияти яқунлари ҳам муҳокама қилинди.

Карантин даврида ҳам тизимдаги барча корхоналарда узлуксиз ишлашга шарт-шароит яратилди. Натижада олти ойлик режалар бажарилиб, қўшимча 1 миллиард куб метр табиий газ, қарий 22 минг тонна конденсат ва 1,2 минг тонна нефть қазиб чиқаришга эришилган. 11 та лойиҳа бўйича жами 846,5 миллион доллар инвестициялар ўзлаштирилган.

Президентимиз ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатини яхшилаш, маҳаллийлаштириш даражасини ошириб, импортни қисқартириш, соҳага рақамли технологияларни фаол таътиб этиш бўйича кўрсатмалар берди.

Геология-қидирув ишларини кенгайтириш, углеводородларни қазиб олиш ҳажмини кўпайтириш бўйича истиқболли лойиҳаларга хорижий инвесторларни жалб қилиш муҳимлиги таъкидланди. Йиғилишда фармацевтика ва электр техникаси саноатининг ривожланиш ҳолати, юқори қўшилган қийматга эга сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ушбу тармоқлар экспорт салоҳиятини кенгайтиришга қаратилган инвестиция лойиҳаларининг бориши ҳам кўриб чиқилди.

Мамлакатимизда электр техникаси саноатида 429 корхона мавжуд бўлиб, уларда 70 дан ортиқ турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Ҳуқуқи Чирчик туманидаги 897,5 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқариш, 250,3 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинган.

Фармацевтика саноатида 202 та кор-

хона фаолият юритмоқда. 2019 йил якунида бу тармоқда ишлаб чиқариш ҳажми 170 миллион долларни, экспорт 22,1 миллион долларни ташкил этган.

Ушбу икки тармоқда 52 мингдан ортиқ киши иш билан таъминланган.

Фармацевтика корхоналарининг аксарияти оддий формулалари дори-дармонларни ишлаб чиқариш билан чекланмоқда. Шу боис импорт қилинадиган маҳсулотлар улushi 79 фоизни ташкил этади. Бу ҳали фойдаланилмаётган улкан салоҳият мавжудлигидан далолат беради. Айни пайтда фармацевтика саноатида умумий қиймати 630 миллион доллар бўлган 93 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилмоқда, шундан 355 миллион доллар хорижий инвестициялардир. Ушбу лойиҳаларни амалга ошириш 5,5 минг иш ўрни яратишини таъминлайди.

Йиғилишда тегишли тармоқ, вазирлик ва идоралар раҳбарларининг ҳисоботлари эшитилди. Давлатимиз раҳбари фармацевтика ва электр техникаси саноатини ривожлантириш, уларнинг иқтисодий ҳаётдаги улшини ошириш, шунингдек, коронавирус пандемияси шароитида барқарор ишлашни таъминлаш бўйича аниқ вазифаларни қўйди.

Илмий ривожланишга хорижий инвестицияларни кенг жалб қилиш, янги ишлаб чиқаришларни ташкил этишни рағбатлантириш, шу жумладан, қўшимча эркин иқтисодий зоналар ва илгор ривожланиш ҳудудларини яратиш, ушбу соҳалардаги корхоналар ўртасида кооперацияни чуқурлаштириш, маҳсулот таннархини пайсатириш ва унинг рақобатдошлигини ошириш, маҳаллий маҳсулотларнинг ташқи бозорга экспортни кўпайтириш, шунингдек, электротехника ва фармацевтика соҳасидаги кадрлар салоҳиятини кўчатиртириш бўйича топшириқлар берилди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгашининг
ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СУДИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИНИ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Қонунининг 9 ва 16-моддаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Кенгаши

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

- Робохон Анваровна **Махмудова** 10 йил муддатга Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари лавозимига сайлансин ва шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари кўмитаси раиси лавозимидан озод этилсин.
- Ушбу Қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга кирadi.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенатининг Раиси **Т. НАРБАЕВА**

Тошкент шаҳри,
2020 йил 13 июль

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгашининг
ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СУДИ ТАРКИБИГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Қонунининг 9 ва 16-моддаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Кенгаши

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

- Куйидагилар:
Баҳром Абдувалиевич **Тангабаев** ўн йил муддатга; Ибрагим Мирзахимович **Алимов** муддатсиз даврга Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси лавозимига сайлансин.
- Куйидагилар:
Хурийд Искандарович **Қосимов**;
Алишер Абдухалимович **Жалилов** Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси лавозимидан озод этилсин.
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2019 йил 12 октябрдаги СК-520-III сонли Қарорининг 1-бандидаги "маъмурий ишлар бўйича судлов хайъати раиси" деган сўзлар чиқариб ташлансин.
- Ушбу Қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга кирadi.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенатининг Раиси **Т. НАРБАЕВА**

Тошкент шаҳри,
2020 йил 13 июль

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг
ҚАРОРИ

2020 йил 3 июль № 11 Тошкент шаҳри

Жисмоний ва юридик шахслар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш тўғрисида

Фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонуналарида мустақамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларни дахлсиз бўлиб, ҳеч ким улардан судсиз маҳрум этишга ёки уларни чеклашга ҳақли эмас. Жисмоний ва юридик шахслар ҳуқуқ, эркинликлари ва қонуний манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш муҳим давлат ҳимоя институтини бўлиб, у мустақил суд ҳокимияти томонидан одил судловни амалга ошириш орқали таъминланади.

Жисмоний ва юридик шахслар ҳуқуқ, эркинликлари ва қонуний манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш самарадорлигини таъминлаш мақсадида, "Судлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 17-моддасига асосланиб, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

- Тушунтирилсинки, суд орқали ҳимоя қилиш деғанда, судларнинг жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ёки низолашлайётган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини тиклашга қаратилган, процессуал қонунларда белгиланган тартибда амалга ошириладиган фаолияти тушунилади.

(Давоми 2-бетда) ►

Муносабат

Суд-ҳуқуқ тизимидаги ислоҳот

судларнинг мустақиллиги ва ҳолисигини мустақамлашга қаратилган

Бирлашган Миллатлар Ташкилати Инсон ҳуқуқлари кенгашининг Женевада бўлиб ўтаётган 44-сессияси доирасида 2020 йил 13 июль куни БМТ Судьялар ва адвокатлар мустақиллиги масалалари бўйича махсус маърузачиси Диего Гарсия-Саяннинг 2019 йили Ўзбекистонга амалга оширган расмий таширифи якуналарига доир маърузасини кўриб чиқишга бағишланган видеоконференция ўтказилди.

"Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида Ўзбекистонда давлат институтлари ва сиёсатини ислоҳ этиш ҳамда модернизация қилиш бўйича кенг қамровли дастур ишлаб чиқилган. Ҳозирги даврга одил судлов тизимида амалга оширилаётган ислоҳот ана шу дастурнинг таркибий қисмларидан бири ҳисобланади".

Ушбу фикрларни БМТ махсус маърузачиси Д.Гарсия-Саян БМТ Инсон ҳуқуқлари кенгаши 44-сессияси минбаридан туриб айтди.

Махсус маърузачи институтини нима?

БМТ махсус маърузачисининг Ўзбекистонга таширифи якуналарига доир маърузаси ҳақида сўз борганда, авваламбор, Д.Гарсия-Саяннинг мандатига, яъни унинг лавозими билан боғлиқ ваколатлари ҳақида эътибор қаратиш ўринлидир.

Судьялар ва адвокатлар мустақиллиги масалалари бўйича махсус маърузачи институтини БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича ко-

миссияси (ҳозирги — БМТ Инсон ҳуқуқлари кенгаши) 1994 йилда қабул қилган резолюция асосида таъсис этилган. Ўтган 25 йил давомида махсус маърузачилар қарий 40 та мамлакатга таширф буюришган.

Махсус маърузачи — инсон ҳуқуқлари бўйича муайян мамлакатдаги вазият ёки аниқ бир мавзунини ўрганиш ва бу ҳақда маърузалар тақдим этиш учун БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши томонидан тайинланадиган мустақил



экспертдир. Бугунги кунда БМТ тизимида инсон ҳуқуқларининг турли соҳаларига ихтисослашган 44 нафар махсус маърузачи мавжуд.

Махсус маърузачи фахрий лавозим ҳисобланади. Яъни у БМТ ходимлари сирасига кирмайди ва унга иш ҳақи тўланмайди. Махсус маърузачи фаолиятининг ҳолисиги ва беғаразлигини таъминлашда бу омил муҳим аҳамият касб этади.

Д.Гарсия-Саян асли Латин Америкаси минтақасидаги Пе-

ру мамлакатига туғилиб-ўсган таниқли юрист, малакали судья ва моҳир дипломатдир. У БМТ Инсон ҳуқуқлари кенгашининг Судьялар ва адвокатлар мустақиллиги масалалари бўйича махсус маърузачиси лавозимига 2016 йил декабр ойида тайинланган ва кейинги чорак аср ичида шу лавозимда фаолият юритаётган бешинчи эксперт ҳисобланади.

Таширф тарихига назар

БМТ Инсон ҳуқуқлари кенга-

Жаҳон тажрибаси

Ҳолислар суди: хорижий тажриба таҳлили

Президентимиз Шавкат Мирзиёев раислигида 2020 йил 30 июнда одил судловни таъминлаш ва коррупцияга қарши курашиш борасидаги вазифалар муҳокамага бағишлаб ўтказилган видеоконференцияда одил судловни халқнинг кўз ўнгига, очик-ошкора амалга ошириб, адолатни қарор топишини таъминлаш лозимлиги қатъий таъкидланди.

Бу борада халқаро тажрибани чуқур ўрганиш, ривожланган хорижий давлатларда асрлар давомида фаолият юритиб келётган ҳолислар суди фаолияти билан яқиндан танишиш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Куйида хорижий давлатларда узоқ йиллар-



дан буён муваффақиятли фаолият юритиб келатган Ҳолислар суди тўғрисида фикр юритамиз.

(Давоми 2-бетда) ►

Бу ҳаётда амалдаги тартиб-қоидаларга қатъий риоя этган ҳолда уй-жой қурган киши, ҳеч шубҳасиз, ўз меҳнатининг самарасини кўради, янги уйда оила аъзолари билан роҳат-фароғатда яшайди. Бошқача айтганда, ҳаётда қонунни яхши билган, унинг меъёрларига тўлиқ амал қилган киши ҳеч қачон янглишмайди.

Қонун барчага баробар

Бир ҳовли-жой низоси

ёҳуд қўлдан-қўлга ўтган мулк мижароси ҳақида

Бунинг акси бўлган — қонунни четлаб ўтишга уриниш, ўзганинг мулкини ўзбошимчалик билан эгаллаб олиш ҳеч қачон беиз кетмайди.

Бунинг куйидаги ҳаётий мисол ҳам тасдиқлайди.

Гап шундаки, Шахрисабз ту-

мани собиқ ижрокўмининг 1990 йил 12 октябрдаги қарорига кўра, собиқ Гулистон жамоа ҳужралиги ҳудудидан Шароф Пирматовга (исм-шарифлар ўзгартирилган) уй-жой қуриш учун 0.06 га ер ажратилди.

(Давоми 2-бетда) ►

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Бу борада муайян натижаларга эришилгани халқроқ экспертлар томонидан эътироф этилмоқда. Д.Гарсия-Саяннинг таъкидлашича, ана шу тўб янгиланишларнинг моҳияти, жумладан, судьяларнинг мустақил қарор қабул қилишига ҳалал берадиган сиёсий таъсирларни қамайтиришга қаратилганда яққол намоён бўлмоқда.

Муътабар меҳмон ўз ташрифи давомида мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш, судлар мустақиллигини таъминлаш, одил судлов тамойилларини қарор топтириш борасида Ўзбекистонда қисқа фуқаро эришилган бир қатор ижобий ўзгаришларга эътибор қаратди.

БМТ Махсус маърузачиси бир ҳафта давомида мамлакатимиздаги давлат ташкилотлари, вазирлик ва муассасалар раҳбарлари, фуқаролик жамияти институтлари фаоллари, судьялар, прокурорлар, адвокатлар, талаба-ёшлар билан қарийб 40 та учрашув ўтказди.

Шундай қилиб, нуфузли халқроқ ташкилот мартабали экспертнинг бугунги маърузаси расмий ташриф давомида биланчи ва ишончли манбалардан олинган маълумотлар асосида тайёрланганини таъкидлаш лозим.

Ислохотларимизнинг халқроқ эътирофи

БМТ махсус маърузачиси Инсон ҳуқуқлари кенгаши сессиясида давлатимиз раҳбари ташаббуси ва бевоқиф раҳбарлигида мамлакат одил судлов тизимида амалга ошириладиган шиддатли ислохотларга ҳолис баҳо берди. Д.Гарсия-Саяннинг маърузасида бугунги кунда Ўзбекистонда суд ҳокимияти мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ҳуқуқшуносларнинг ўз касбий фаолиятини янада эркин бажаришини таъминлаш борасида бир қатор амалий натижаларга эришилгани ижобий баҳоланди.

Бу ўринда суд тизими қайта тузилгани, хусусан, Судьялар олий кенгаши ташкил этилгани ҳақида сўз бормоқда. Бундан ташқари судьялик лавозимларига номзодларни танлаш ва тайинлашнинг янги тартиб-таомиллари жорий этилгани ҳамда судьялар алмаштирилмаслиги кафолатларини мустаҳкамлаш бўйича амалий чоралар кўрилганига алоҳида эътибор қаратилди.

БМТ махсус маърузачиси ушбу амалий чора-тадбирларни том маънода мустақил ва ҳолис одил судлов тизимини барпо этиш йўлидаги дастлабки ижобий қадамлар дея қайд этди.

Биз, шунингдек, Д.Гарсия-Саяннинг **"Суд ҳокимияти давлат ҳокимиятининг бошқа тармоқларида ҳақиқатан ҳам, мустақил бўлишига эришиш ҳамда судьялар, прокурорлар ва адвокатлар ўз касбий фаолиятини ҳеч қандай асоссиз ара-лашувлар ва босимларсиз амалга оширишларни таъминлаш учун ҳали жуда кўп ишлар қилиш керак"** деган нуктаи назарини кўлаб-қувватлаймиз.

Бундан ташқари, биз унинг **"Суд тизими ислохоти судларнинг мустақиллиги ва ҳолислигини мустаҳкамлашга йўналтирилиши зарур"** деган фикрига ҳам тўла қўшилаемиз.

Махсус маърузачи тавсияларининг аҳамияти

Д.Гарсия-Саян маърузаси якунида Ўзбекистонда судьялар ва прокурорлар мустақиллигини янада мустаҳкамлаш ҳамда ҳуқуқшу-

нослар ўз касбий фаолиятини эркин амалга оширишларини таъминлашга қаратилган бир қатор тавсиялар ҳам берди.

Жамиятимиз ҳам, ҳаҳон жамоатчилиги ҳам бир масалада яқдил ҳамда ҳамжихат, деб ўйлайман. Яъни мамлакат суд тизимининг том маънода мустақиллиги ва одил судлов эркинлигини таъминлаш соҳасида Ўзбекистон Президенти бошлаб берган демократик ислохотларнинг қайтмаслигини таъминлаш зарур.

Бу ўз навбатида, мазкур соҳада янги, янада муҳим вазифаларни бажаришни тақозо этади. БМТ махсус маърузачиси айни шу ҳақида фикр юритар экан, мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштириш ис-тиқболларига оид:

биринчидан, суд ҳокимияти-нинг том маънода мустақиллигини таъминлаш;

иккинчидан, адвокатларнинг мақоми ва мустақиллигини мустаҳкамлаш;

учинчидан, барчанинг одил

судлов имкониятлари ва малакали юридик ёрдамдан эркин фойдаланиши учун зарур шароитлар яратишга доир муҳим амалий таъкид ҳамда тавсияларини тақдим этди.

Шуни ҳам эътироф этиш керакики, нуфузли халқроқ ташкилотнинг катта ваколатларга эга муътабар вакилининг мамлакатимизга тарихий ташрифи биз учун, таъбир жоиз бўлса, компас вазирасини ўтади. Яъни биз суд-ҳуқуқ тизимида тўғри ва асосли йўналишда — халқроқ стандартлар ҳамда илғор хорижий таърибага мос ҳолда изчил ислохотларни амалга ошираётганимизни тегишли равишда, аниқлаб, бунга яна бир бор амин бўлиб олдик.

Шу маънода Д.Гарсия-Саяннинг малакали тавсиялари шиддатли ислохотларимизнинг ҳам ҳуқуқий, ҳам амалий жиҳатдан халқроқ андозаларга тўлиқ ўйунлаштириб боришимизда улкан аҳамият касб этади. Бу тавсиялар ўз мазмун-моҳиятига кўра, Ўзбекистонда изчиллик билан амалга ошириладиган Ҳаракатлар стратегиясига ҳар томонлама ўйғун ва мутаносибдир.

Одил судлов сифатини ошириш — давр талаби

БМТ махсус маърузачиси ўз тавсияларига Ўзбекистонда амал қилинаётганини Инсон ҳуқуқлари кенгаши минбарида туриб, шахсан эътироф этди.

Д.Гарсия-Саян тавсияларининг аксарияти мамлакатимиз томонидан ўтган қисқа даврда бажарилган бўлса, қолган қисми ҳам изчиллик билан амалга оширилмоқда. Шундай экан, бу борада эришилган натижалар ҳусусида мухтасар тўхталиш мақсадга мувофиқдир.

Аслида ҳам, Ўзбекистон БМТ махсус маърузачисининг тавсияларини амалга оширишга устувор аҳамият бермоқда. **Суд ҳокимиятининг мустақиллигини таъминлаш ва одил судлов сифатини ошириш масалалари давлат раҳбарининг 3 та маърузасида алоҳида таъкидлангани бунга яққол тасдиқлайди.**

Бу ўринда Президентимизнинг Конституция қабул қилинганнинг 27 йиллигига бағишлаб 2019 йил декабрида ўтказилган тантанали маросимдаги маърузаси, 2020

йил январида Олий Махлисга тақдим этган Мурожаатномаси ва жорий йил 30 июнда судьялар қонуси билан учрашувда сўзлаган нутқи кўзда тутилмоқда.

Барқарор ривожланиш соҳасида 2030 йилгача даврга белгиланган Кун тартибининг 16-сонли Мақсадига эришиш доирасида **кейинги уч йилда Ўзбекистон Президенти томонидан суд тизимининг устувор масалаларига тааллуқли 20 дан ортиқ қонун, фармон ва қарорлар имзоланди.**

Ҳаракатлар стратегиясини 2020 йил — "Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили"да амалга ошириш бўйича Давлат дастурида қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ этиш соҳасида бир қанча қонунлар

лар тайёрланиши ривожлантириш йўналиши белгилаб берилган. Шу асосда Самарқанд, Наманган ва Термиз давлат университетларида ҳуқуқшунослик факультетлари очилди.

Мамлакатимизда БМТнинг Инсон ҳуқуқлари соҳасида таълим ва малака тўғрисидаги декларацияси қондаларини амалга ошириш бўйича Миллий ҳаракатлар дастури ишлаб чиқилган. Айни вақтда бу Дастур изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази доимий равишда судьялар, прокурорлар ва адвокатлар билан одил судлов соҳасидаги халқроқ стандартларни миллий амалиётга имплементация қилиш масалалари бўйича турли тадбирлар — семинар ва тренинглар, учрашув ва мунозаралар ўтказиб келмоқда.

Айни пайтда "Конституциявий суд тўғрисида"ги қонуннинг янги таҳрири тайёрланди. Унда Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, Биз-нес-омбудсман ва Болалар омбудсманнинг мазкур судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эғалиги назарда тутилмоқда. Фуқароларнинг конституциявий шикоят қилиш институти ҳам татбиқ этилмоқда.

Миллий стратегия — БМТ сессиясининг расмий ҳужжати мақомида

Президентимизнинг 2020 йил 22 июндаги Фармони билан Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий стратегияси тасдиқлангани мамлакатда амалга ошириладиган ҳуқуқий ислохотларнинг ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш институционал механизмларини яратишнинг муҳим босқичи ҳисобланади.

Яқинда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий стратегиясини тасдиқлаш тўғрисидаги маълумотлар БМТнинг олтинчи тилида нашр этилгани ва Бош Ассамблеянинг 74-сессияси расмий ҳужжати сифатида тарқатилгани бежиз эмас. Миллий стратегия Вена декларацияси ва Ҳаракатлар дастури асосида ишлаб чиқилган бўлиб, унда БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссари Бошқармаси, ЕХТнинг Демократик институтлари ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ҳамда халқроқ экспертлар тавсиялари ҳисобга олинган.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий стратегиясига, жумладан, қуйидаги чора-тадбирлар кўзда тутилган: - судлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятида умумэтироф этилган принциплар ҳамда халқроқ ҳуқуқ ва Ўзбекистон Республикаси қўшилган халқроқ шартномалар нормаларининг кенг қўлланишини таъминлайдиган самарали механизм яратиш; - "Хаёбас қорпус" институти янада такомиллаштириш орқали судларнинг мустақиллиги ва ҳолислигини ҳамда инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш соҳасида суд ҳокимиятининг ролини тубдан ошириш мақсадида судьялар ҳамжамияти органлари фаолиятининг ҳуқуқий асосларини шакллантириш; - суд жараёнларида тенглик ва тортишув принципларини татбиқ этиш, адвокатурани

ҳуқуқни ҳимоя қилувчи мустақил ва ишончли институтга айлантириш, профессионал юридик ёрдам сифати ва адвокат касби нуфузини ошириш, инсон ҳуқуқлари соҳасида ихтисослашган юристлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш;

- прокуратура органлари фаолиятини халқроқ стандартлар талабларига мувофиқлаштириш, прокуратура органларининг фаолияти шаффофлигини ва жамият олдида ҳисобдорлигини таъминлаш, прокуратура бошқарув тизимида коллегиял органлар ролини кучайтириш.

Адвокатура — одил судловнинг ажралмас қисми

БМТ Махсус маърузачиси тавсиялари орасида Ўзбекистонда адвокатлар сонини оширишга доир тақлиф ҳам бор. Д.Гарсия-Саяннинг фикрича, бу борада зарур ҳуқуқий-ташқилий ишларни амалга ошириш билан бир қаторда, ёш ҳуқуқшунослари ушбу касбга қизиқтириш учун тарғибот ишларини кучайтириш ҳам муҳим аҳамият касб этади. Унда Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлашдаги ваколатлари кенгайтирилди. Жумладан, адвокатларга низоларни судга ҳал этиш ва томонларни яраштириш юзасидан амалий чоралар қўриш, шунингдек, ҳақмлик судьялари сифатида иш олиб бориш ҳуқуқи берилди.

Адвокатлик фаолиятини бошлаши учун ёш мутахассислардан 2 йил юридик стаж талаб этиш бекор қилиниб, талабалардан адвокат ёрдамчиси сифатида амалиёт ўташ тартиби жорий этилмоқда. Юридик олий ўқув юртиларида "адвокатлик фаолияти" мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш йўлга қўйилмоқда.

Давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатилган адвокатларни электрон танлаш тизими ишга тушириляпти. Бундан ташқари ўта оғир жиноятда айбланаётган шахсларнинг иши бўйича, шунингдек, қамоққа олиш ёки ушбу қамоғи тарзидаги аҳтиёт чорасини қўллаш масаласи кўриб чиқилаётган ҳолатларда ҳам адвокат иштирокининг мажбурийлиги белгилаб қўйилди.

Адвокатлик фаолияти жозибдорлигини ошириш, бу касб эгаларининг ҳимояси ва кафолатини кучайтириш бўйича қонун ҳужжатлари пакети ишлаб чиқилиб, кенг муҳокама учун эълон қилинади. Бу ўринда аввало **"Адвокатура институтини ривожлантириш концепцияси"**нинг лойиҳаси тайёрланганига эътибор қаратиш даркор.

Ушбу лойиҳада адвокатларнинг ҳуқуқий мақомини халқроқ стандартларга мувофиқ такомиллаштириш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилган. Янги **"Адвокатура ва адвокатлик фаолияти тўғрисида"**ги ҳамда **"Бепул юридик ёрдам тўғрисида"**ги қонунлар қабул қилиниши ҳам режалаштирилган.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда БМТ махсус маърузачиси тавсияларини амалга ошириш бўйича **Миллий ҳаракат режаси ("Йўл харитаси")** лойиҳаси тайёрланмоқда. Олий Махлис палаталари томонидан тузиладиган инсон ҳуқуқлари доир халқроқ мажбуриятларга амал қилиш бўйича Парламент комиссияси мазкур тавсиялар ижроси устидан парламент мониторингини амалга оширади.

Акмал САИДОВ,

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази директори

хорижий тажриба таҳлили



Апелляция шикоятлари Холислар суди судловига тегишли масалалар билан бирга, қабул қилинган ҳукмнинг юридик жиҳатлари, масалан, процессуал қонун талабларининг бажарилиши юзасидан вазилар келтирилган тақдирда, апелляция шикояти Холислар судининг судловига тегишли бўлмайти ва умумий тартибда кўриб чиқилади.

Холислар судига 12 нафар халқ маслаҳатчиси тайинланган тақдирда ҳам улардан фақатгина 10 нафари ёзма саволнома юзасидан вердикт қабул қилишда иштирок этиш

ваколатига эга бўлади. Қолган икки нафари эса, қуръа ташлаш орқали овоз берувчилар таркибидан чиқариб юборилади.

Ушбу жараёнда халқ маслаҳатчиларининг қуръа ташлаш орқали аниқланган етакчиси иштирок этмайди. Қуръа ташлаш шундай тартибда ташкил этилиши керакики, натижада халқ маслаҳатчилари орасидаги эркаклар ва аёллар сони имкон қадар баравар бўлиши талаб этилади.

Суд раиси халқ маслаҳатчиларига Холислар судида иш юритиш қоидаларини, халқ маслаҳатчиларининг вази-фифа, ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтириши лозим.

Шунингдек, раислик этувчи халқ маслаҳатчиларига суд муҳокамаси бошланганидан сўнг раислик этувчидан

ташқари ҳеч қим билан мулоқотга киришмаслик, иш юзасидан ўз фикр ва хулосаларини бошқаларга аён қилмаслик, ёзма саволнома юзасидан вердикт қабул қилинганга ёки рухсат берилгунга қадар суд мажлиси бўлиб ўтаётган бинони тарқ этмаслик лозимлигини тушунтиради.

Норвегияда халқ маслаҳатчилари ёзма саволнома юзасидан овоз бериш орқали соддалаштирилган, яъни "айбдор" ёки "айбдор эмас" шаклида вердикт қабул қилади. Жиноят иши юзасидан тайёрланган ёзма саволнома асосий ва қўшимча саволлардан иборат бўлади.

Халқ маслаҳатчилари ёзма саволнома юзасидан вердикт қабул қилиш учун маслаҳат хонасига киридилар. Бунда агар улар лозим топса, иш бўйича тўпланган далилларга доир маълумотларни маслаҳат хонасига олиб кириши мумкин. Томонлар ва экспертларнинг ёзма баёнотлари бундан мустасно.

Ёзма саволнома юзасидан халқ маслаҳатчилари рўйхат бўйича бирма-бир овоз беради. Айбланувчини айбдор деб топиш учун халқ маслаҳатчиларидан 7 нафарининг овоз бериши талаб этилади. Бу жараёнда кимнинг қандай овоз берганини кўрсатиб ўтиш талаб этилмайди.

Асосий саволлар юзасидан айбланувчини "айбдор

эмас" деб топишга доир овоз берган халқ маслаҳатчиларининг қўшимча саволлар юзасидан овоз бериши талаб этилмайди. Бироқ қўшимча саволлар юзасидан овоз бериш натижаларини ҳисоблашда уларнинг овози айбланувчига енгиллик бериши сўраб овоз берганлар қаторида ҳисобга олинади.

Халқ маслаҳатчиларининг етакчиси ҳамда қуръа ташлаш орқали шакллантирилган рўйхатдаги дастлабки икки нафар халқ маслаҳатчиси вердиктнинг имзолагач, улар суд залига қайтадилар. Суд залида халқ маслаҳатчиларининг етакчиси асосий ва қўшимча саволлар юзасидан қабул қилинган вердиктларни ўқиб эшиттиради ва имзоланган вердиктнинг раислик этувчи судьяга топширади.

Агар раислик этувчи халқ маслаҳатчилари томонидан ёзма саволнома юзасидан ноаниқ ва бир-бирини истисно этувчи қарорлар қабул қилинган, деган хулосага келса, халқ маслаҳатчиларига қўшимча равишда маслаҳат хонасига кириб, ёзма саволнома юзасидан қабул қилинган қарорларга аниқлик киритишни тақлиф қилишга ҳақли.

Халқ маслаҳатчилари томонидан айбланувчи "айбдор эмас" деб топилган тақдирда, суд шундай ҳукм

қабул қилиши шарт. Раислик этувчи айбланувчини "ҳеч қандай шубҳасиз, айбдор" деб ҳисоблаган ҳолатлар бундан мустасно. Бундай вазиятда Холислар суди тарқатиб юборилади ва иш халқ маслаҳатчилари ва профессионал судьяларнинг умумий ҳайъатида янгидан кўриб чиқилади.

Холислар суди томонидан айбланувчи "айбдор" деб топилган тақдирда ҳам судья "жиноят таркиби мавжуд эмас", "жиноий жавобгарликка тортиш муддатлари ўтказиб юборилган" каби вазилар асосида оқлов ҳукмини қабул қилишга ҳақли.

Холислар суди айбланувчини "айбдор" деб топган тақдирда халқ маслаҳатчиларининг етакчиси ҳамда қуръа ташлаш орқали аниқланган уч кишидан иборат халқ маслаҳатчилари айбдорга нисбатан жазо, шу жумладан, ҳаражатларни унга юклаганга доир ҳукм қабул қилишда иштирок этади.

Шундай қилиб, илғор хорижий давлатларнинг одил судловни амалга оширишдаги бу каби амалиёти жуда муҳим. Чунки синовдан ўтган хорижий тажрибани ўрганиш миллий қонунчиликни такомиллаштиришда муҳим ўрин тутаяди. Бу ўз навбатида, мамлакатимиз суд тизими фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини чинакам ҳимоя қилувчи органга айлан-нишига хизмат қилади.

Рамзбек ҚУРБОНОВ, Адлия вазирлиги ҳузуридаги Ҳуқуқий сиёсат тадқиқот институти масъул ходими

...Асли қўшқўприлик Эътибор Ҳайитбоева ҳаётга енгил-елли қаради, ҳар қандай қилмиш муқаррар равишга қидирмишга етаклашига инонмида. Аччларли жиҳати шундаки, у ҳар гал боши тошга тегиб, ҳаёллари саробга дўнса, қилмишининг аччиқ қидирмишини татуса-га, ўз билганидан қолмади.

Жиноятга жазо муқаррар

Маккора аёлнинг фириби унинг ўзига қимматга тушди

Э.Ҳайитбоева ҳали йигирма беш ёшга тўлмаёқ, содир этган жиноий қилмиши учун тегишли жавобгарликка тортилди. Фирибгарликка оид жижранч қилмишининг жазосини татиб кўрди. Бироқ бу унга кор қилмади, сабоқ ҳам бўлмади. 2006 йилга келиб, яна қора қилмишга қўл урди. Фириб билан боғлиқ жижранч кирдикорни фаҳш, товламачилик, ўғирлик амалларига анча-мунча бойитган ҳолда амалга оширди ва Жиноят кодексининг ана шу қилмишларни назарда ту-тувчи бир қатор моддаларига асосан Тошкент шаҳар Учтепа туман суди томонидан 6 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Ҳайриятки, у жазодан муддатидан олдин озод этилди. Ҳа, у жазодан озод бўлди, лекин дилгига чўккан шумлик, жиноий увасваса исқанжасидан барибир халос бўлолмади. Ва унинг гал ана фирибгарлик жинояти устида қўлга тушди. 2017 йил жиноят ишлари бўйича Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳар суди уни ана шу қилмиш

(Давоми 4-бетда) ▶

Турмуш чорраҳаларида

Оила қўрғонига дарз кетмасин

Ҳар бир оила бир олам. Лекин дунё халқлари орасида ўзбек оиласининг анъаналари, турмуш тарзи, ахлоқ-оғоби олижаноб хислатларга, умуминсоний қадриятларга йўрланганлиги билан алоҳида ажралиб туради.



аралашувлари билан изоҳлаш мумкин. Илгарилари сабр билан кутиб, ўн йилларда фарзанд кўрганлар бўлган. Ҳозирда докторлар фарзандли бўлишга умид борлигини айтган бўлсалар ҳам, ота-оналар қистови билан ёшлар икки-уч йилдаёқ ажримга ариза бераёпти. Оила катталарига тушунтиришга ҳаракат қилсақ, "биз учун бир йил ҳам муҳим" дейишди.

Алишер Абдуллаев. — Тадбирлар жараёнида турли сабабларга кўра, ажрашиб яшаётган эр ва хотинлар билан ўтказилган суҳбатлар натижасида 9 нафар вояга етмаган фарзандлари бўлган 12 та оилани яраштиришга муваффақ бўлинди. 2019 йилнинг 6 ойида судларда никоҳдан ажратилиш ҳақида 1859 та иш қўрилган бўлса, жорий йилда бу тоифадаги ишлар 1600 тани ташкил қилиб, 259 та ёки 13,9 фоизга камайган. Судлар томонидан 65 та оила яраштирилган. Судларда қўрилган ишлар бўйича аниқланган қонбузилиш ҳолатлари ҳамда оилаларни сақлаб қолиш юзасидан — 110 та хусусий ажрим чиқарилиб, жойларга муҳокама қилиш ва зарур чора-тадбирлар белгилаш учун юборилган.

Ҳар бир оила бир олам. Лекин дунё халқлари орасида ўзбек оиласининг анъаналари, турмуш тарзи, ахлоқ-оғоби олижаноб хислатларга, умуминсоний қадриятларга йўрланганлиги билан алоҳида ажралиб туради. Судларга никоҳдан ажратилиш ҳақида даъво ариза келиб тушиши билан бу ҳақда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармасининг туман ва шаҳарлардаги қўйи тизимлариға хабарномалар юборилиши ҳамда никоҳдан ажратилиш ҳақидаги ишларни мазкур тизимдан ҳулосаларини олиш билан қўриб чиқиш амалиёти жорий қилинган.

Гап жамиятнинг асоси бўлган оила тақдири ҳақида борар экан, унга пугур етказувчи ҳар қандай иллатга бефарқ қараб бўлмайди. Айрим оилаларда ота-оналар турмуш иқир-чиқари, уй қуриш, сеп йўғиш билан андармон бўлиб, ўғил-қизларини турмушга тайёрлашдек энг улуг аниҳана ва қадриятни унутиб қўйишлар. Оилавий ҳаётнинг нозик сирлари, эрлик, аёллик масъулияти ва рўзгор юмушларини қиз болага она ва эгачилари, амма-холалари, ўғил болага ота, ака, амаки-тоғалари ўргатишидек азалий миллий одатлар эсдан қичқариб юборилмапти.

ку?! Ота ва ўғил оиласида тартиб-интизом, одоб-ахлоқ бобида бошқарувни қўлдан бой берган, тизгин қайнонанинг қўлига ўтган. Уйда аёлниг гапи қонун. Бир ниҳолни иккинчи жойга қўчириб келиб қўқартириб, илдизи бақувват дарахтга айлан-тириш улкан ҳодиса. Келин тушган уйнинг қўрғони мустаҳкам бўлса, униб-ўсади. Қўрғон бу — эркак. Эркак оиласида мавқеини тикламас экан, уйдан фэйз-баракат қўтарилади, тинчлик-хотиржамлик йўқолади.

Маълумки, амалдаги Жиноят кодексининг 164-169-моддаларини ўз ичига олган Х-боби "Ўзгалар мулкни талон-торож қилиш" деб номланган. Буни қайд этишдан мақсад шуки, сўнгги пайтларда судларда қўрилатган жиноят ишларининг аксариятини айни тоифадаги жиноятлар ташкил этмоқда. Айниқса, жамиятда обрў ва эътиборга эга бўлган касб эгаларининг бундай жиноий қилмишга қўл урганни ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди.

Жиноят ва жазо

Мўътабар касбга доғ туширганлар

Бош прокуратура ҳузурдаги Мажбурий ижро бюросининг Андижон шаҳар бўлими давлат ижрочиси Илхомжон Иномиддинов (исм-шарифлар ўзгартирилган) ҳам ўз нафисига алданиб, фуқаро Жаҳонгир Солибоев билан жиноий тил бириктирди.

Гап шундаки, Андижон туманлараро иқтисодий судининг 2018 йил 15 январдаги ижро варақасига асосан Андижон вилоят "Иссиқлик манбаи" давлат унитар корхонасидан 423.323.673 сўм солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ундириш белгиланган.

Бугун туманда эъдан ортиқ оила қонунини никоҳ асосида яшашпти. "Дўрмон", "Лангар", "Каттаболтақул", "Бўстон", "Ватан", "Ғиштон", "Эшонғузар", "Хумдон" маҳалла фуқаролар йиғинларида бундай оилалар кўпроқ учрайди. Аммо мутасаддилар оилаларнинг барқарорлигини таъминлаш, соғлом муҳитни қарор топтириш билан боғлиқ тегишли чораларни қўришга шўшлмаяптилар.

Шунга кўра, корхонага тегишли, шаҳарнинг Қўшарик даҳасида жойлашган ёқилғи омбори, автотурароҳ ҳамда бино ва иншоотлар далолатнома асосида хатланган. Уша йилнинг 15 ноябрда эса, хатланган кўчмас мулклар электрон онлайн аукцион савдосига чиқарилган. Бирок унитар корхонанинг муружаатига асосан 2019 йил 4 январда ижро ҳаракатлари вақтинча тўхтатилган.

Кейинчалик маълум бўлишича, Андижон шаҳридаги "TEPLOPOD-YOMNIK" масъулияти чекланган жамиятининг 2019 йил 22 февралдаги ТП-0175-22-сонли ҳулосасига мувофиқ, хатланган 2 дона ёқилғи сифимлари яроқсиз деб топилди, утилизация қилиниши белгиланган.

Бир кун иш ўғлингиз менга юз доллар қарз берганда. Шу сабабли қолган бир минг тўрт юзни берсангиз бўлди, — дейди домла изох бериб.

— Хўп, розиман. Фақат пулни эртага олиб келаман, — дейди Давлатали Оқиллов.

У шундай дея А.Тиллабоевнинг шартига қўнишга кўндию, бирок кейин пора эвазига ўғлини ишга жойлаштириш қонунини эканлигини англаб, фикридан қайтди. Энг муҳими, бу хусусида Бош прокуратура ҳузурдаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Андижон вилоят бошқармасига муружаат қилди. Оқибатда Азизбек Тиллабоев эртаси кун ишлайдиган факультет биноси олдига Д.Оқилловдан 1400 АҚШ долларини олаётган пайтда ушланди. Бинобарин, унга нисбатан Жиноят кодексининг 168-моддаси 1-қисми, 28, 211-моддаси 1-қисми билан жиноят иши қўзғатилди.

Албатта, жиноятга жазонинг муқарраллиги қонун устуворлигини таъминлашнинг энг муҳим шарти саналади. Шу боис жиноят ишлари бўйича Андижон шаҳар суди ҳар икки айбдорга қилмишига яраша қонуний жазо тайинлади. Энди ҳақли савол туғилади: ҳаётда қонунни билмаган, қилмишининг ҳуқуқий оқибатини тушулмаган фуқарони қўя турайлик, аммо ўзи ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идора ходими бўлган И.Иномиддиновнинг нафс домига тушганини қандай изоҳлаш керак? Наҳотки, у суд қарорлари ижросини таъминлаш борасида Мажбурий ижро бюроси зиммасига неҳоллик улкан масъулият юкланганини унутиб қўйган бўлса? Ёки талабаларга муסיқа санъати сирларини ўргатадиган доцентнинг нафс куткусига учиб, жиноий қилмишга қўл урганини қандай изоҳлаш керак? Нега улар мамлакатимизда коррупцияга қарши сийсиз кураш олиб борилаётганини ёдидан чиқаришди?

Бу воқеаларни баён этишдан мақсад шуки, жиноий қилмиш ҳеч қачон исзис кетмайди. Буни ҳеч қачон унутмаслик керак.

Рустамжон ТУРГИНОВ, жиноят ишлари бўйича Андижон шаҳар судининг раиси

«Бошланғич 3-бетда»

Э.Ҳайитбоева усталик билан қўйган тузоққа давтавал бозорда савдо қилаётган М.Уринов илдини. Узаро келишувга мувофиқ "ҳожатбарор" аёл уни ниҳоятда харидорбон банан меваси, ўғли М.Аҳмедовни эса, яп-янгий ҳайдовчилик гувоҳномаси билан сийлайдиган бўлди. Камтарин хизматларини давтавал 2 миллион 520 минг, сўнгра 525 минг, пировардида эса, 517 минг, жами 3 миллион 562 минг сўмга баҳолади ва ушбу маблағни ҳаш-паш дегунча қўлга киритди.

нинг март ойида М.Уриновни чув тушириш чоғи ишга солинган ажабтовур пул ювиш усули ораддан бир неча ҳафта ўтмаёқ яна бир фуқаро Р.Қаландаровга нисбатан ҳам қўлланилди. Ундан ундирилган 8,5 миллион сўм Эътиборхоннинг шахсий бойлигига дўнди.

Шу тариқа ўтган йилнинг март-август ойлари мобайнида бозорда савдо-сотик билан шуғулланаётган Г.Қўчқорованинг 71 миллион, М.Аметовнинг 6,4 миллион, Б.Еримбетованинг 23 милли-

Р.Қаландаров эса, судланувчи гарданидаги жами 9 миллион сўмлик тўловнинг атиги 1 миллион сўминигина қоллагани, қолган 8 миллион сўмини ундиришга харчанд уринса-да, натижа чикмаганини билдирди. Судда кўрсатма берган М.Уринов эса, собик жазманига нисбатан жами 3,62 миллион сўмлик давтосидан воз кечганини билдирди.

Судда жиддий қонбузарликка етаклаган бу сингари иллатларнинг бари атрофлича муҳокама қилинди. Дастлабки босқич суди Э.Ҳайитбоевага нисбатан Жиноят кодексининг фирибгарликка оид 168-моддаси 3-қисми "а, б" бандлари, ўғирликка доир 169-моддаси 3-қисми "а" банди, ҳужжатларни қасддан эгаллаш, йўқотиш ёҳуд шикастлашга таллуқли 227-моддаси 2-қисми "а" банди бўйича тергов тарафидан қўйилган айбларни асосли, деб топди. Айни пайтда 2017 йил жиноят ишлари бўйича Чирчиқ шаҳар судининг ҳукмига кўра, белгиланган жазонинг қарийиб 3 йили ўталмай қолгани ҳам назарда тутилди. Судланувчи ушбу асосларга биноан жами 5 йил-2 ой муддатга озодликдан маҳрум этилди. Ушбу ҳукм жиноят ишлари бўйича Хоразм вилоят суди апелляция ҳайъатида ҳам қўриб чиқилди ва дастлабки босқич суди жиноят ишини қонун талабларига риоя этган ҳолда қўриб чиққани эътироф қилинди.

Суднинг кейинги ҳукмига асосан ўзининг 43 йиллик умри мобайнида 4 марта давомли тарздаги озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукм қилинган аёлнинг шун тақдирига ачинамаслигининг иложи йўқ. Аммо ҳали фурсат бор. Тузалиш, тарбияланиш, ахлоқдан покланиш учун имконияти эшиклари ҳозирча, ҳа, ҳозирча очик. Шитоб билан илгарилардан давр ҳам қалтис йўлга кирганларни турмушнинг нурли йўллариға чорлайди, тузалиш ва покланишга қаратилган сазй-ҳаракатларни олиқшлайди. Бунинг акси саналган жирканч амалларни кескин қоралайди, уни ихтиёр қилган ёҳуд машъум қилмишлар йўлидан қайтмаган, қайтишни хоҳламаганларни эса, бунданда оғир қисматга дучор этади. Шу янглиғ аччиқ қисматга рўпара бўлмаслик ҳарким, жумладан, ҳозирда жазо муддатини ўтаётган маҳкума Э.Ҳайитбоеванинги ўзига кўп хижатдан боғлиқ.

Сардорбек ТОҒОНОВ, жиноят ишлари бўйича Хоразм вилояти судининг судьяси, **Абдулла СОБИРОВ,** "Куч — адолатда" мубири

Жиноятга жазо муқаррал



Маккора аёлнинг фириби

унинг ўзига қимматга тушди

он, Н.Аҳмедованинг 1,8 миллион сўм микдоридидаги пули ва қимматбаҳо буюмлари алдов ҳамда фирибгарлик йўли билан ўзлаштирилди. Ҳатто унинг назаридан Урганч шаҳрида атиги бир ой ижарада яшаган хонадон эгаси С.Тожиёв ҳам четда қолмади. Э.Ҳайитбоева уни ҳам чув туширди. Аниқроқ айтганда, у хонадон соҳибни уйда йўқ эканидан фойдаланиб, 11,6 миллион сўмлик идиш-товок, кийим-кечак ва кўрпа-чойшабларни ўғирлаб кетди. Фуқаро М.Уринов орқали эса, унинг ўғли М.Аҳмедовга тегишли фуқаролик паспортини қўлга киритди. Янги ҳайдовчилик гувоҳномасини расмийлаштириш баҳона эгаллаб олинган ушбу ҳужжат кейинчалик йўқотиб юборилди.

ри М.Ҳайдаров сабабчи бўлгани, қинғирлиқни унинг даъватиға асосан амалга оширгани, қўлга киритилган маблағни унга кийим-кечак харид қилганини рўқач қилди. Ўзлаштирилган пулларнинг бир қисмини қарзга олгани, бунинг учун эса, яна бир жазмани М.Уриновнинг ўғлиға тегишли фуқаролик паспортини эгаллашга муваффақ бўлгани ва уни гамова қўйгани, ҳужжат шу аснода номнишонсиз йўқолганини тан олди. Пул эгалларининг қистови остида қарзни узиш пайида бўлгани, хусусан, фуқаро Б.Еримбетовадан олинган 23 миллион сўмининг 11,5 миллион сўмини қайтариб бергани баён этиди.

Суд жараёнида Э.Ҳайитбоеванинги фирибгар дея келган фуқаровий даввогар М.Аметов айбланувчи томонидан ўзига етказилган — 6,4 миллион, С.Тожиёв — 11,6 миллион, Н.Аҳмедова — 1,8 миллион, Г.Қўчқорова — 71 миллион сўм микдоридидаги пулларни ундириб бериши сўради. Яна бир даввогар

Куч — адолатда

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий суди

Бош муҳаррир: Шодикул ҲАМРОЕВ

Газета 2007 йил 23 февралда Ўзбекистон Матбуоти ва ахборот агентлигидан 0224-рақам билан рўйхатдан ўтган.

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

- Козимджан КАМИЛОВ
Робохон МАХМУДОВА
Икрам МУСЛИМОВ
Холмўмин ЁДҒОРОВ
Бахтиёр ИСАКОВ
Светлана АРТИКОВА
Зарифжон МИРЗАКУЛОВ
Нодирбек САЛОВА
Замира ЭСОНОВА
Олим ҲАЙИТОВ
Азиз МИРЗАЕВ
Бобомурод РАЙИМОВ

Навбатчи муҳаррир:

- Сардор ҲАМРОЕВ
Саҳифаловчи: Шерзод ХАЙРУЛЛАЕВ

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида офсет усулида босилди. Босмаҳона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Манзилими: Тошкент шаҳри, А. Қодирий кўчаси, 1-уй. Тел.: (0 371) 241-01-56, 239-02-54. E-mail: kuch-adolatda@mail.ru. Нашр индекси: яқка тартибда - 574, ташкилотлар учун - 575. Буюртма: Г-723. Қоғоз бичими: А-2. Ҳажми: 2 босма табоқ. Сотувда эркин нарҳда. Адади: 8283. 1 2 3 4 5 6 Топшириш вақти: 21⁰⁰. Топширилди: 23⁰⁰.